

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3515/2023. (XII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.20.149/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be. Indítványában, illetőleg hiánypótlásra történt felhívását követően annak kiegészítésében a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.20.149/2023/2. számú végzése, valamint a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.323/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó mint adós ellen 0112.V.1262/2010. számon végrehajtási eljárás folyt. A végrehajtási eljárás keretében egy gazdasági társaság – árverési vétel jogcímén – követelés beszámításával megszerezte a perbeli ingatlan tulajdonjogát, melynek korábbi tulajdonosa az indítványozó volt. Több adásvételi szerződést követően a perbeli ingatlan a IV. rendű alperes tulajdonába került, aki azt tovább értékesítette az I. és II. rendű alperes jogelődjének.
- [4] Az indítványozó, az alapul fekvő bírósági eljárás felperese, szerződés érvénytelensége folytán az eredeti állapot helyreállítása, valamint költségkedvezmény engedélyezése iránt keresetet nyújtott be. Álláspontja szerint a végrehajtási eljárás szabályainak megszegése miatt sem az első, sem az azt követő tulajdonosok nem szerezhettek tulajdonjogot.
- [5] Az elsőfokú bíróság – tekintettel arra, hogy álláspontja szerint az indítványozó a hiánypótlást elrendelő végzésben foglaltaknak csak részben tett eleget – a keresetlevelet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 248. § (1) bekezdése és 176. § (2) bekezdés g) pontja alapján 5.P.20.429/2020/13. számú végzésével visszautasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.883/2021/2. szám alatti végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó a hiánypótlási felhívást a szükséges körben teljesítette, ezért a keresetlevél visszautasításának nem volt helye.
- [6] Az indítványozó – tulajdonszerzés nemleges megállapítása és saját tulajdonjogának visszajegyzése iránti – keresetlevelét az Orosházi Járásbíróság megismételt eljárásban 5.P.20.087/2022/3. számú végzésével visszautasította. Végzése indokolásában kifejtette, hogy a polgári pert tárgyaló bíróság nem vizsgálhatja a végrehajtás foganatosításának szabályszerűségét; annak eldöntése, hogy a végrehajtási eljárás megfelelt-e a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) előírásainak, nem polgári anyagi jogi kérdés, ezért a polgári peres eljárás keretében nem tehető vitássá, nem tartozik a polgári bíróság hatáskörébe. Rámutatott, hogy az indítványozó erre vonatkozó igényei a végrehajtási nemperes eljárásban, a Vht. előírásainak megfelelően lettek volna érvényesíthetőek (lásd: elsőfokú végzés, Indokolás [34]–[35]). Az elsőfokú bíróság hivatkozott arra is, hogy ha a végrehajtási árverés foganatosításával kapcsolatos jogorvoslat lehetőségét a fél kimerítette, a továbbiakban a végrehajtás foganatosítása miatti igényérvényesítésre nincs mód, a Vht. szabályainak megfelelő árverés polgári peres eljárás keretében nem tehető vitássá (BH 2015.282.). Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetlevelét a Pp. 176. § (1) bekezdés b) pontja alapján visszautasította.
- [7] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Gyulai Törvényszék mint másodfokú bíróság 9.Pkf.25.323/2022/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [8] A jogerős végzés ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyhez a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt. Kérelmében arra hivatkozott, hogy abban az esetben, ha az adós végrehajtási eljárásban keletkezett jogséremlme a Vht. szerinti végrehajtási kifogás útján nem támadható, akkor nyitott-e

számára a megállapítási kereset útján való jogorvoslat. Álláspontja szerint fennáll a veszélye, hogy – hasonlóan az elsőfokú bírósághoz – más bíróságok is tévesen alkalmazzák a BH 2015.282. számú eseti döntést olyan végrehajtással kapcsolatos kérdéseket illetően, melyek a végrehajtási eljárásban nem voltak kifogással támadhatók, ezért megvonják a jogérvényesítés lehetőségét a jogsérelmet szenvedett féltől.

- [9] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.20.149/2023/2. számú végzésével a felülvizsgálatot megtagadta. Indokolásában előadta, hogy a felülvizsgálat a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának első (a joggyakorlat egységesítése) fordulata alapján nem volt engedélyezhető: az indítványozó felperes ehhez kapcsolódóan ugyan előadott érveket, azonban nem jelölt meg az engedélyezés alapjául szolgáló, a fentiek szerinti eltérő bírói döntéseket. Arra vonatkozóan, hogy más bíróságok is tévesen alkalmazhatják a Kúria BH 2015.282. számú eseti döntését, a Kúria szerint az indítványozó nem nevesített okokat, valamint azzal kapcsolatos érveket sem adott elő, hogy az általa felvetett jogkérdésben a bírói gyakorlatot miért tartja bizonytalannak, vagy széttartónak. A kifejtettek alapján ezért a Kúria szerint nem volt megállapítható, hogy a felülvizsgálat engedélyezése a joggyakorlat egysége érdekében indokolt.
- [10] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.20.149/2023/2. számú végzése, valamint a Gyulai Törvényszék 9.Pkf.25.323/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott végzések az Alaptörvény V. cikkét, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését sértik.
- [11] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, illetőleg az annak részét képező bírósághoz fordulás joga – érvelése szerint – magában foglalja azt, hogy a bíróság a fél kérelmét elbírálja, és álláspontját megindokolja. Jelen esetben azonban szerinte a bíróság az ügy érdemében nem foglalt állást, arra hivatkozva, hogy az indítványozó nem olyan jogsértést állított, mely az adott perben, polgári bíróság előtt támadható lett volna. Kifogásolja, hogy az eljáró bíróságok szerint a végrehajtási eljárás során bekövetkezett jogsértést kizárólag a végrehajtási eljárásban sérelmezhetette volna. Az indítványozó szerint adott esetben volt jogsértés: szerinte a vagyona úgy került árverezésre, hogy a vételárat nem fizette ki senki, valamint nem került sor az indítványozóval mint adóssal szemben fennálló követelés csökkentésére beszámítással. Érvelése szerint, ha erre sor kerül, akkor arról az adósnak is tudomást kell szereznie. Előadása szerint azonban ő csak a végrehajtási kifogás előterjesztésére nyitva álló jogvesztő határidőn túl értesült a beszámítás hiányáról, így a jogorvoslati jogával élni nem tudott, ami szerinte súlyosan méltánytalan. Az Alaptörvény V. cikkére hivatkozva előadta, hogy ha a végrehajtást kérő bejelentette volna követelése csökkenését, valamint a végrehajtó elvégezte volna a beszámítást, a tartozása a végrehajtási eljárásban csökkent volna. Előadta, hogy az ingatlant elvesztette, a tartozása nem csökkent, a végrehajtást kérő ügy szerezte meg a vagyont, hogy követelése nem csökkent, ami hasonlít a lopáshoz. Az indítványozó szerint az Alaptörvény lehetővé teszi a vagyont közvetlenül fenyegető támadás elhárítását, ami esetében 10 éve volt, de akkor jogorvoslattal élni nem tudott. Érvelése szerint a tulajdoni igény sosem évül el, így azt peres eljárás keretében szerinte érvényesíteni lehet.
- [12] Sérelmesnek tartotta az indítványozó azt is, hogy sem a másodfokú bíróság, sem a Kúria nem tért ki arra végzésében, hogy az elsőfokú bíróság által hivatkozott BH 2015.282. számú eseti döntés figyelembe vétele esetén éppen azért lett volna helye peres eljárás kezdeményezésének esetében, mert a BH szerint akkor kizárt a polgári peres eljárás, hogyha a Vht. szabályai alapján a fél már jogorvoslattal élt. A hivatkozott eseti döntés ugyanis azt mondta ki, hogy ha a végrehajtási árverés foganatosításával kapcsolatos jogorvoslat lehetőségét a fél kimerítette, akkor a továbbiakban a végrehajtás foganatosítása miatti igényérvényesítésre nincs mód, a Vht. szabályainak megfelelő árverés utóbb polgári peres eljárás keretében nem tehető vitássá. Az indítványozó azonban arra hivatkozik, hogy esetében éppen azért kellene, hogy vitássá tehető legyen az árverés eredménye, mert a végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatot, nevezetesen a végrehajtási kifogást nem merítette ki, vagyis megfordítva az eseti döntés logikáját, esetében az árverés vitatható kellene, hogy legyen érdemben polgári peres eljárás keretében.
- [13] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [14] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett végzésekkel zárult ügyben felperes volt, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [16] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont]. E rendelkezéseknek megfelelően nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miért és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ezeknek a feltételeknek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panasz, illetőleg annak kiegészítése az Alaptörvény V. cikke tekintetében alkotmányossági összefüggéseket bemutató, érdemi vizsgálatot megalapozó indokolást nem tartalmaz. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelménynek, és ekként nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [18] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. A jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná. A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [19] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, illetőleg az annak részét képező bírósághoz fordulás joga sérelmével összefüggésben azt kifogásolja alkotmányjogi panaszában, hogy a perindítás jogától, így lényegét tekintve a bírósághoz fordulás és a jogorvoslatihoz való jogától megfosztotta a bíróság azáltal, hogy a keresetét nem bírálta el érdemben, miközben – érvelése szerint – a tulajdoni igények nem évülnek el, és ő éppen tulajdonhoz való joga sérelmére hivatkozott a bírósági eljárás során.
- [20] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: az indítványozó alkotmányjogi panasz indokolásában lényegileg azokat az érveket ismétli meg, melyeket a bírósági eljárás során kérelmeiben előadott, azaz e tekintetben egy újabb fórumot szeretne megnyitni annak érdekében, hogy a végrehajtási kifogással már nem vizsgálható, illetőleg nem vizsgált sérelmei valamilyen módon orvoslást nyerjenek. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy állandó gyakorlatának megfelelően nem rendelkezik hatáskörrel rendes bíróságok törvényességi vizsgálata körében értékelendő kérdések megválaszolására, így nem hivatott annak vizsgálatára, hogy a végrehajtási eljárás során megtörtént-e a vételár megfizetése, beszámításra sor került vagy sem, illetve a végrehajtást kérő vagy a végrehajtó mulasztott, vagy járt el esetlegesen jogsértően. Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy a Kúria nem indokolta kellőképpen azt, hogy a BH 2015.282. számú eseti döntés miért maradt figyelmen kívül. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben utal arra, hogy a Kúria a támadott végzésében kitért arra, hogy az indítványozónak az eseti döntésre vonatkozó érvei miért nem elégségesek, és miért nem alapozzák meg keresete érdemi elbírálhatóságát. Ezen érvek további vizsgálata viszont olyan szakjogi, törvényességi kérdés, amelyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}.

[21] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, valamint az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. november 14.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1310/2023.

